

AKADEMİK-US

Artvin Çoruh Üniversitesi İlahiyat Araştırmaları Dergisi

e-ISSN: 2603-3253

Bilimsel Rapor Değerlendirmesi / Scientific Report Review, Aralık 2020, 4/2, 99-101

Geliş Tarihi: 22.12.2020 Kabul Tarihi: 25.12.2020

Salgın Döneminde Yürütülen Çevrimiçi Eğitim Faaliyetleri: Tespit ve Öneriler Raporu, Andcenter Yayınları-3, Temmuz 2020, 32 sf.

Online Courses Conducted During The Outbreak: Determination And Recommendation, Andcenter Publishing, July 2020, 32 p.

Değerlendiren / Reviewed by

Bekir ŞAHİN

Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Lecturer, Artvin Çoruh University, Faculty of Theology

Artvin, Turkey

bekirsahin@artvin.edu.tr, ORCID orcid.org/0000-0001-9163-4508

Bu çalışmanın amacı, Prof. Dr. Özcan Güngör tarafından koordine edilen Salgın döneminde çevrimiçi uzaktan eğitim faaliyetleri raporunun incelenmesi ve söz konusu çalışmanın bilimsel içerik, yöntem, uygulama, tespit ve önerilerinin değerlendirilmesini yapmaktır. Araştırma bulguları doğrultusunda, çalışmanın bilimsel içeriğinin yeterli olduğu, konu ve alt başlıkların birbirine paralel değerlendirildiği ve amacına uygun bir bütünlük içerisinde sunulduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda, bu tespit ve önerilerin dikkate alınarak, pandemi sürecinde yaşanan uzaktan eğitim sisteminde yaşanan aksaklıkların önüne geçilebileceği öngörülmektedir.

Covid-19 pandemisine bağlı olarak son aylarda içinde bulunduğumuz izole yaşam şartları bizleri evlerimizde zaman geçirmeye zorladı. Bu durum hem biz akademisyenleri hem de öğrencilerimizi teknolojik imkanlardan yararlanarak lokasyon farketmeksizin online eğitim sistemine yönlendirdi. Çevrimiçi uzaktan eğitimin aslında dünya genelinde ve ülkemizde uygulandığı bilinmektedir. Ancak formel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan yüz yüze eğitimden çevrimiçi uzaktan eğitime zorunlu geçiş, hazırlıksız yakalandığımız bir takım gerçeklerin de gün yüzüne çıkmasına sebebiyet vermiştir.

Küresel ölçekte tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 pandemi sürecinin, eğitim-öğretim alanını ciddi bir şekilde sekteye uğratmış olması, konunun daha yakından takip edilmesini gerekli kılmıştır. Eğitim-öğretimin özellikle akademi kolu olan üniversitelerde faaliyetlerin devamı için alınan tedbirler, eğitimi veren ve alan bireylerde eşitlik ilkesinin gereğince yerine getirilip getirilmediğini sorgulamamıza neden olmaktadır. Uzaktan eğitim modeli, eğitim faaliyetlerinde kolaylık olarak görülse de, kurumların ve öğrencilerin kısıtlı imkanlara sahip olması gibi nedenlerden ötürü, bazı aksaklıklara sebebiyet vermekte ve teknolojik sistemlerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın ortaya koyduğu çoklu nedenler ve sonuçlar, önümüzdeki süreçte muhtemel benzer durumlarda yol haritası oluşturma potansiyelinden dolayı önemli bir pozisyon arz etmektedir.

Analytic Divinity Center (andcenter) ekibi tarafından “Covid-19 Salgın Dönemi Yürütülen Çevrimiçi Eğitim Faaliyetleri: Tespit ve Öneriler” başlıklı çalışma 15-25 Haziran 2020 tarihleri arasında online olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın konusu, “Covid-19 salgın döneminde yükseköğretimde yürütülen çevrimiçi eğitim ve öğretim faaliyetlerini öğrenciler gözüyle değerlendirme” olarak nitelendirilmiştir. Çalışmanın amacı ise, salgın süresince çevrimiçi eğitim-öğretim faaliyetlerinde yapılanlar ve geliştirilmesi gereken öneriler olarak belirlenmiştir. Bu önerileri sıralanırken dört temel esas üzerinde durulmuştur:

1. Çevrimiçi akademik faaliyetlerin planlanması,
2. Eğitim öğretim faaliyetlerinin online platformlara taşınması,
3. Sürecin izlenmesi ve güncellenmesi,
4. Ölçme-değerlendirme faaliyetleri ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin çıktıları hakkında lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin katkılarıyla değerlendirmelere yer verilmesi.

Çalışmada yöntem, serbest çağrışimli beyin fırtınası şeklinde formüle edilmiş, lisans ve yüksek lisans öğrencilerine uygulanan tam yapılandırılmış soru formu, gözlem ve belge tarama teknikleriyle nitel yaklaşımın fenomenoloji deseni benimsenerek yürütülmüştür. Yapılan bu görüşmelerde, amaç ve alt başlık soruları paralelinde elde edilen çıktıların değerlendirmesi yapılmış ve sonuç kısmında analize tabi tutulmuştur.

Online uzaktan eğitime dair tartışmaya sunulan başlıklara baktığımızda, ilk olarak teknolojik altyapı eksikliği üzerinde durulmuştur. Derslere zamanında katılamama, sisteme giriş ve çıkışlarda yaşanan aksaklıklar ve ders esnasından yaşanan bağlantı kopuklukları gibi sorunlarla karşılaşılabilir. Ayrıca birçok öğrenci sisteme giriş yaptığında işlevsizleştiği, artık hangi aracın kullanılacağından ziyade dijital eğitim kalitesinin profesyonel hale getirilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Bununla beraber ders motivasyonunun verimli hale getirilmesi için bedensel ve zihinsel etkileşimin sağlanması gerekmektedir. Bu motivasyon için ise, örgün eğitimde olduğu gibi sabit bir ders programı sağlanması gerekli görülmüştür. Ayrıca öğrenciler uzaktan eğitimde sürekli motivasyonun sağlanmasının güçlüğünden bahsederken, devamsızlık sorununun çözümünün gerekliliği vurgulanmış, sistemsel devamsızlığı çözüme kavuşturarak daha sorumlu öğrenci profili oluşturulacağı düşünülmüştür.

Yapılan değerlendirmelerde, daha çok akademisyenlerin ölçme değerlendirme yöntemlerinin yeniden belirlenmesi, farklı yöntem ve araçlar kullanılarak yeniden yapılanmanın gerekliliği dile getirilmiştir. Mevcut şartlara uygun ölçme ve değerlendirme yönteminin olmaması durumunda tüm eğitim sürecinin olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Ayrıca pandemi öncesinde öğrenci ve akademisyen/fakülte sekreteri ile doğrudan iletişim kurulabiliyorken, salgınla birlikte iletişim kurmada bazı zorlukları beraberinde getirmiştir. Bu sorunun çözümü adına, öğrencilerin sistemsel sorunları, şifre işlemleri ve çözemedikleri herhangi bir sorun için muhatap bulabilecekleri online birimlerin oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

Çalışmada ayrıca değişen öğrenci profiline değinilmiştir. Örgün eğitimde derslere katılımı ve gösterdiği çabayla öne çıkan öğrenci profili ile derslere isteksiz olan öğrenci profili arasındaki farklar gayet net bir şekilde belirlenmekteydi. Ancak uzaktan eğitim sistemiyle, sınıf ortamındaki eşitlik ortamının, bilgisayarı olan ile olmayan, internet kotası olan ile olmayan gibi refah seviyesinin belirginleştiği eşitsiz bir ortamı beraberinde getirmiştir. Ailelerinin yanlarına dönmek zorunda kalan öğrencilerin bulundukları şartların ders ortamına ne ölçüde elverişli olduğu konusu, eğitimde fırsat eşitliği sorununu da gözler önüne sermektedir. Bununla birlikte akademisyenlerimizin bir bölümünün dijital okur-yazarlık konusunda yetkin olmaması ve uzaktan eğitim sistemine adapte olabilecekleri bilgi ve deneyimden yoksun olmamaları da bir takım aksaklıklara sebebiyet verebilmektedir.

Olumsuz olarak görünen bu sürecin, yenilikçi bir yaklaşım olarak dikkat çeken bir diğer eğitim modeli olan hibrit eğitim yapılanmasının kapısını aralayabileceği düşünülmektedir. Bu eğitim modeliyle, geleneksel eğitim modeline bir alternatif oluşturduğu anlaşılmıştır.

Bulgu ve Yorumlar

Genel olarak çevrimiçi uzaktan eğitim faaliyetlerinde süreç bireysel çabalara bağlı kaldığı, pandemi döneminin verdiği zorluklar da göz önünde bulundurularak, akademisyenlerin öz gayret ve inisiyatifleri neticesinde ilerlediği üzerinde durulmuştur. Ölçme ve değerlendirmelerin belirleyici unsurlarının ödev performansları üzerinde yoğunlaştığı, devamsızlığı önleyici prosedürlerin eksikliği, derse katılımı ve buna bağlı olarak ders verimliliğini düşürdüğü vurgulanmıştır.

Öğrencilerin başarısını ölçmek için verilen ödevlerde akademisyenin ne istediğini açıkça ifade eden ve kaynaklara ulaşmada öğrenciye net bir şekilde yöntem gösteren bir uygulama yaklaşımı benimsenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Genel olarak ödevlerin değerlendirilme kriterleri öğrencilere açık bir şekilde belirtilmeli, notlandırmanın neye göre yapılacağı belirsizliği ortadan kaldırılmalıdır. Öğrencilerin bilgiye ulaşmada aynı imkanlara sahip olup olmadığı hususu, dikkate alınmalıdır.

Geliştirilmesi Gerekenler

Çevrimiçi akademik faaliyetler planlanırken, akademisyenlerin sistemi tanımaları ve nasıl kullanacakları hakkında bilgilendirilmeleri gereklidir. Online eğitimin interaktif ilerleyişi, öğrencilerle her türlü iletişim unsurlarının aktif kullanımına bağlıdır.

Uzaktan eğitim faaliyetinin en büyük handikabı olarak ise, bu sürecin geçici bir çözüm olarak görülüyor olmasıdır. Örgün eğitime en yakın zamanda dönüleceği düşüncesi, online eğitimi etkisizleştirmekte ve ciddiyetten uzak bir yaklaşıma sebebiyet vermektedir.

Sistem ara yüzlerinin kullanıcı dostu olmaması, araçların sosyalleşme ihtiyacından uzak olması, akademisyenlerin bir bölümünün dijital okur-yazarlık konusunda yetkin olmaması durumu içinden çıkılmaz bir hale çevirmektedir.

SONUÇ

Çevrimiçi eğitim sürecinin birtakım avantajlarının yanında dezavantajları da bulunmaktadır. En önemli avantajlarından biri hiç şüphesiz esnek bir hareket kabiliyeti sağlaması denebilir. Örgün eğitim döneminde eğitim kurumuna ulaşım, barınma gibi zaman ve ekonomik boyutlarıyla kaybedilen şeylerin telafisi yapılabilmektedir. Teknolojinin aktif kullanımı, kitlelere hızlı ulaşımı kolaylaştırması yönüyle avantajları arasında gösterilebilir. Bununla beraber öz disiplinin sağlanamadığı durumlarda aktörleri açısından dezavantajlı boyutları da beraberinde getirmiştir. Ayrıca maddi imkânı sınırlı olan bireyler için bilgisayar, internet ve sosyal yaşam alanı gibi ihtiyaçların karşılanması maddi ve manevi bir takım zorlukları da sebebiyet vermiştir. Dahası uzaktan eğitim sistemi, bireyler arasında sosyal iletişimi oldukça zayıflatmıştır. Örgün eğitim-öğretim faaliyetlerinde jest ve mimiklerle iletişim kurarak sosyalleştığımız, tecrübe aktarımı yaptığımız ve gündeme dair değerlendirmelerde bulunduğumuz ortamlardan uzakta, standartlaştırılmış ve planlı bir hayatın izole yaşam şartlarına uyma zorunluluğumuz bulunmaktadır. Fakat unutulmamalıdır ki, yenilikçi (hibrit) eğitim sistemi, geleceğin eğitim yapılanması açısından önemli bir pozisyona gelmiştir. Planlı ve bilimsel yöntemlerle yapılan uzaktan eğitimin, geleceğin eğitim anlayışına adapte olunması açısından bir fırsat olarak görülüp, gerekli adımların atılması gerekmektedir.